בס"ד
"הדף היומי לתולדותינו"
# יום ד', ה' בשבט תשס"ד (28 בינואר)
עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

## "יהדות השרירים" של מקס נורדאו [השלמה מאתמול]

פרופ' רוברט ויסטריך – החוג להיסטוריה של עם ישראל, האוניברסיטה העברית ירושלים
[/http://192.116.109.38/article/articleview/356/1/212]

**שיקום יהדות אירופה** באמצעות תרבות הגוף המונח "יהדות השרירים" הוא פרי עטו של מקס נורדאו, ציוני דגול שהיה יד ימינו של הרצל בהנהגת התנועה הציונית לפני כמאה שנה. עוד לפני הקונגרס הציוני הראשון בבאזל, ב- 1897, שיבח נורדאו את הגבורה היהודית ההיסטורית - מימי דוד המלך הנלחם בגוליית ועד לזמן החדש. נורדאו, כמו רבים מהוגי הדעות הציונים בתקופתו, רצה להפריך את התיאור המסולף של היהודים כפחדנים והראה שבכל התקופות הפגינו היהודים אומץ לב בלתי רגיל. הדרישה ל"יהדות השרירים" נועדה לתת תשובה לתחושת החולשה וההשפלה של היהודים בסביבה אנטישמית, יחד עם הסטיגמה של פסיביות וכניעה שנבעה מהחולשה היהודית המסורתית. ובו-בזמן - לאפשר בניית זהות יהודית חדשה המושתתת על הפולחן של גיבורים יהודים ועל פירוש חילוני-לאומי של ההיסטוריה היהודית. קריאתו של נורדאו ל"יהדות השרירים" באה בקונגרס הציוני השני ב- 1898, בנאום שבו דיבר על הצורך להפיח רוח חדשה ביהדות בדרך גופנית ומוסרית. נורדאו הדגיש במיוחד את החינוך הגופני של הדור הצעיר. הוא קיווה להחזיר שוב את "יהדות השרירים האבודה", וציין שבפעם הראשונה מזה 1800 שנה (מאז מלחמת בר-כוכבא) נשמעת בתוך היהדות הדרישה ש"כלל ישראל יחגור כולו עוז". חינוך גופני עבורו היה סימן לרוח-חיים ולחפץ-חיים הצפונים בתוך העם עצמו.

**נורדאו דיבר על "רגנרציה"** - שינוי הדימוי העצמי של היהודים - כפתרון לניוון של העם הן במערב אירופה והן במזרחה. בקריאה לרגנרציה מורגשת השפעתה של אותה תרבות גרמנית, שממנה שאבו נורדאו והרצל את מקורות השראתם. באותה מידה הם הושפעו גם מן האנטישמיות שרווחה בגרמניה באותם ימים. לא ניתן להבין את הצורך להמציא את "יהדות השרירים" וליצור את "היהודי הלוחם" מבלי להביא בחשבון את אותו דימוי עצמי ירוד ואותם רגשי נחיתות, שהיו פועל יוצא של סביבה נוכרית אנטישמית שהדביקה ליהודים את התדמית של חלשים.

**ברב-מכר שכתב נורדאו** בשנת 1892, הוא ניתח את תרבות אירופה כתרבות מתנוונת, שיש בה סימנים פתולוגיים רבים. הוא ביקר בחריפות את פגיעתם הקשה בבריאות הגוף והנפש של החיים המודרניים בחברה התעשייתית. הוא ניתח את תופעת העצבנות כחלק בלתי נפרד של העולם המודרני. באותה מידה הוא ביקר גם את המצב המנוון של יהדות "בתי-הקפה" - של האינטלקטואלים המערביים ושל אנשי העסקים שאינם מקיימים אורח חיים בריא. את מצבם של יהודי מזרח אירופה הוא כינה "Luftmenschen" - אנשים תלושים שאין להם עיסוקים יצרניים ושניתקו את הקשר עם הטבע, עם האדמה, עם האוויר הבריא. אותה יהדות סבלה לא רק ממצוקה כלכלית וחברתית אלא היתה גם נטולת כל יסוד מוסרי שהיה עשוי לתרום לשיקומה הפיזי. אצל נורדאו, העיסוק בתרבות הגוף נועד גם ליצור איזון חדש ולשחרר את יהדות מזרח אירופה מההשפעה ההרסנית של הדת ושל מורשת הגטו.

**נורדאו לא שלל את חשיבותם של חיי הרוח**; הוא היה איש תרבות במלוא מובן המילה, ובעצמו הושפע מאותה תרבות אירופית שביקר בחריפות כה רבה. הוא היה משוכנע שהשיקום הפיזי, שבלעדיו אין עתיד לעם היהודי, קודם לשיקום המוסרי והפוליטי, אך שניהם קשורים קשר אמיץ זה לזה. האידיאל של הציונות הוא מעין שילוב של ספרטה ואתונה. החזרה לירושלים עוברת דרך הסינתזה ההומניסטית אירופית הזו.

"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב." [תהלים צ"ד 14]
מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

**בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל

בס"ד

"הדף היומי לתולדותינו"

# יום ד', ה' בשבט תשס"ד (28 בינואר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

למילה 'אחרת' על גבורה יהודית, ר' את הדף של מחר...

**"כי לא יטוש ה' עמו, ונחלתו לא יעזוב."** [תהלים צ"ד 14]

מתוך פרק התהלים שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **רביעי**

**בשמחה ובטוב לבב, בתפילה ליום נעים לכל בית ישראל!**

הדף מוקדש לרפואתם השלמה של כל נפגעי הטרור ומשפחותיהם בתוך שאר חולי ישראל, ולשלומם של כל חיילי צה"ל